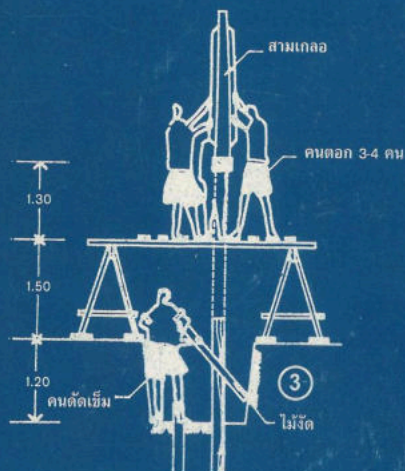
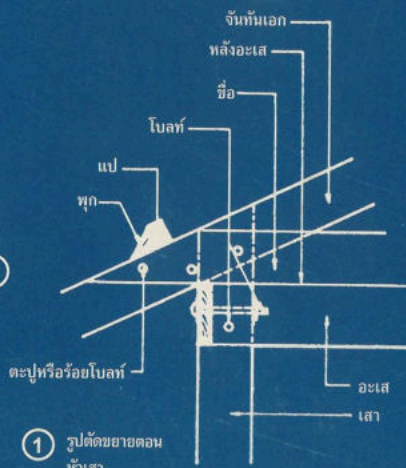
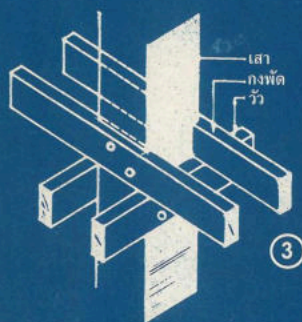
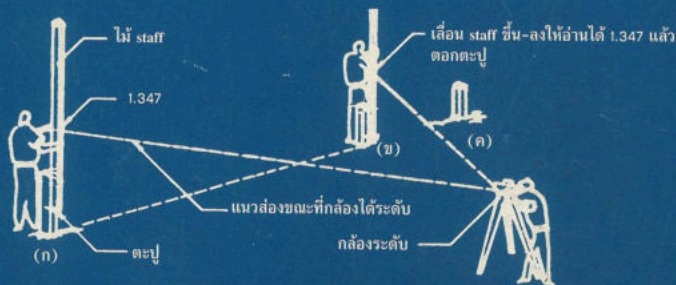
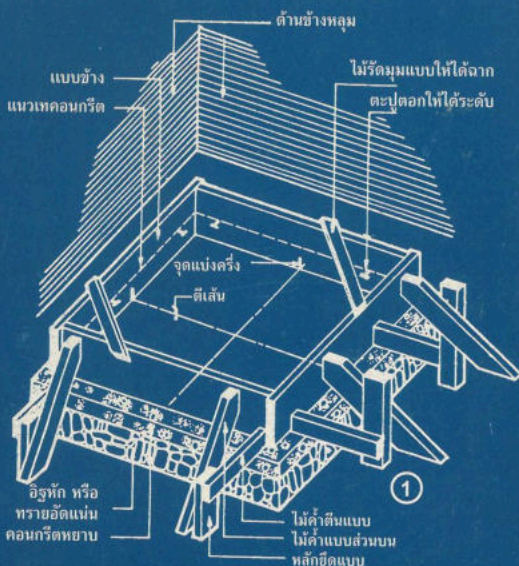
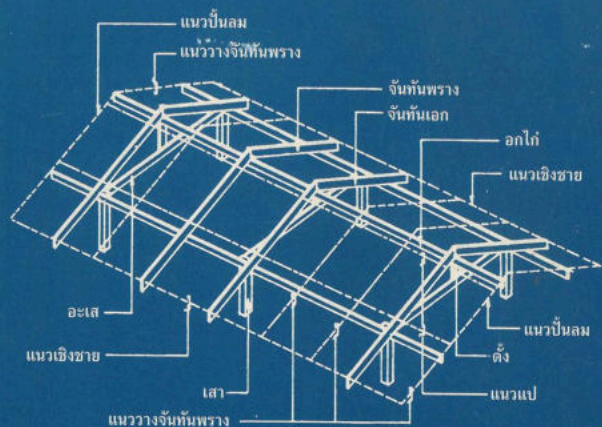
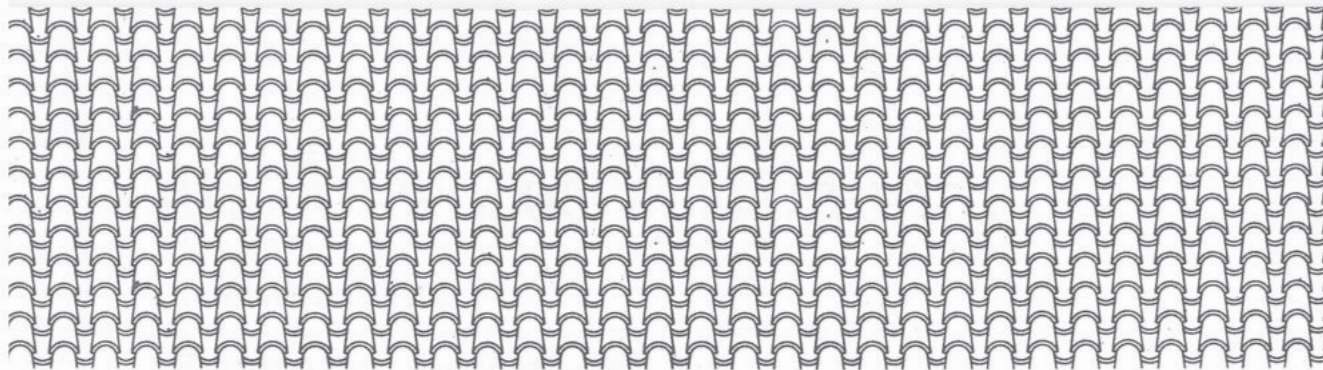

เทคนิค การสร้างอาคารเบื้องต้น (เทคนิคก่อสร้าง)

รศ.ดร.พิภพ สุนทรสมัย

① รูปตัดขยายตอนหัวเสา

เทคนิค การสร้างอาคารเบื้องต้น

บรรยายโดย

รศ.ดร.พิภพ สุนทรสมัย

สงวนลิขสิทธิ์

เทคนิคการสร้างอาคารเบื้องต้น

(เทคนิคก่อสร้าง)

รศ.ดร.พิภพ สุนทรสมัย

สงวนลิขสิทธิ์ ตามกฎหมาย

ISBN 978-974-302-593-8

จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

43 ซอยกาญจนาภิเษก003 แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160

Tel. 0-2451-1122 (อัตโนมัติ 10 คู่สาย) Fax : 0-2451-2544

จัดจำหน่ายโดย

23 บุ๊คเซนเตอร์ (แผง 23 สนามหลวงเก่า)

256/33-36 ถนนจรัญสนิทวงศ์ บ้านช่างหล่อ บางกอกน้อย กทม. 10700

Ins. 0-2411-5616, 0-2864-5482 FAX. 0-2411-3443

ธนาคารดี ตัวแลกเงินหรือเช็ค กรุณาส่งจ่ายในนาม นายวิสูตร อาษาเทวัญ เท่านั้น
เพื่อป้องกันการสูญหาย กรุณาส่งที่ปณ. บางกอกน้อย

คำนำของผู้เขียน

หนังสือเทคนิคการสร้างอาคารเบื้องต้น เล่มนี้ ได้พยายามเขียน และรวบรวมเนื้อหาทางวิชาการเพียงพอเพื่อจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่นำไปใช้ประกอบในการศึกษาภาคปฏิบัติ, ผู้สนใจ, ผู้ทำงานเกี่ยวข้อง และอาจช่วยเป็นแนวทางในการค้นคว้าของอาจารย์รวมทั้งช่างที่กำลังประกอบอาชีพนี้อยู่

ด้วยความตั้งใจ จะให้เป็นหนังสือให้ความรู้ขั้นพื้นฐาน จึงได้เขียนให้อ่านเข้าใจง่าย มีคำอธิบายตามลำดับการก่อสร้าง ประกอบภาพและแบบรายละเอียดเป็นจำนวนมาก ทั้งยังได้เพิ่มแนวทางปฏิบัติ เพื่อจะเป็นช่างที่ดีไว้ด้วย

ผู้เขียนหวังว่า จะเป็นส่วนช่วยส่งเสริม ให้เกิดมีตำราในวิชาการแขนงช่างก่อสร้าง และวิศวกรรมโยธาขึ้น และจะได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นลำดับ

สุดท้ายขอขอบคุณแด่เพื่อน อาจารย์ ที่ได้สนับสนุนและเป็นที่ปรึกษาให้กำลังใจ โดยเฉพาะ อาจารย์ ดร. นระ กมนามูล หัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมโยธา ที่ได้ประทับประคองการเขียนมาโดยตลอด หากเกิดความผิดพลาดในการเขียน ขอให้ช่วยกรุณาแจ้งให้ทราบจะได้แก้ไขให้สมบูรณ์ในโอกาสต่อไป และขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

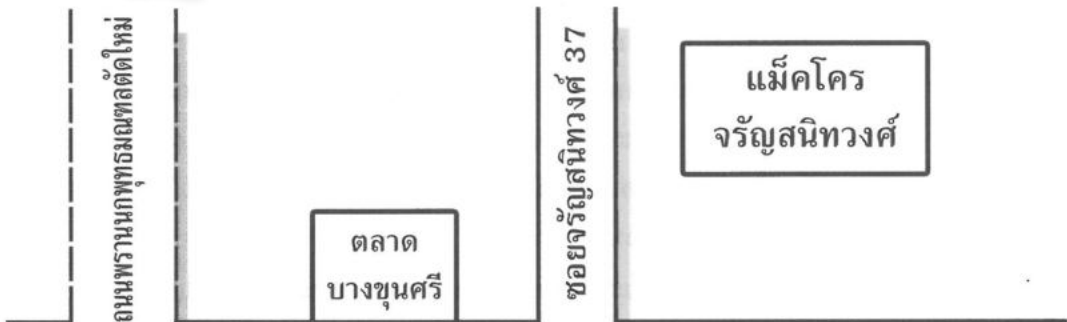
รศ.ดร.พิภพ สุนทรสมัย

23 บুকเซนเตอร์

(แฟง 23 สนามหลวงเก่า)

จำหน่ายหนังสือ ตำราวิชาการ คู่มือเตรียมสอบ
ประกอบการเรียนหลากหลายสาขา

สามแยกไฟฉาย ← ถนนจรัญสนิทวงศ์ → ไปแยกบรมราชชนนี

จัดจำหน่ายโดย

23 บุกเซนเตอร์ (แฟง 23 สนามหลวงเก่า)

256/33-36 ถนนจรัญสนิทวงศ์ บ้านช่างหล่อ บางกอกน้อย กทม. 10700

Ins. 0-2411-5616, 02-864-5482 FAX. 0-2411-3443

ธนาณัติ ตัวแลกเงินหรือเช็ค กรุณาส่งจ่ายในนาม **นายวิสูตร อาษาเทวัญ** เท่านั้น
เพื่อป้องกันการสูญหาย กรุณาส่งที่ปณ. บางกอกน้อย

สารบัญ

คำนำ	9	8. การจัดเตรียมวัสดุงานคอนกรีตและก่ออิฐฉาบปูน	28
1. การพิจารณาบริเวณ	10	8.1 ปูนซีเมนต์	
1.1 หลักเขต		8.2 หินและทราย	
1.2 การกำหนดแนวรั้ว		8.3 วัสดุเพื่อก่อและฉาบ	
1.3 การรักษาลหลักเขต		8.4 วัสดุที่เป็นเหล็ก	
1.4 ทำการสำรวจหลักเขต		9. การเตรียมเครื่องมือสำหรับงานก่อสร้าง	30
1.5 ที่ข้างเคียง		9.1 เครื่องมือสำนักงาน	
1.6 ดินไม้ใหญ่ที่ต้องการเก็บไว้		9.2 เครื่องมือที่ต้องซื้อเฉพาะคราว	
1.7 การขุดรากเง้าต้นไม้		9.3 เครื่องมือประจำตัวช่าง	
1.8 ปอน้ำหรือท่อน้ำที่ผ่านที่		10. การวางผัง	45
1.9 กระแสไฟฟ้าและการขอต่อ		10.1 การอ่านแบบ	
1.10 การถมดินหรือถางหญ้า		10.2 การหาแนวเพื่อปักผัง	
2. การสร้างโรงงานชั่วคราว	15	10.3 กำหนดความสูงของผังนอน	
2.1 ห้องพักหัวหน้าคนงานหรือเสมียน		10.4 การกำหนดความยาวของไม้หลักผัง	
2.2 ห้องคนเฝ้ายาม		10.5 การกำหนดจำนวนหลักและเสี้ยนปลาย	
2.3 เฉลียงหรือโดงพัก		10.6 การตอกหลักผัง	
3. ห้องน้ำ-ส้วม	17	10.7 การตีผังนอน	
4. ที่พักคนงาน	17	11. การหาศูนย์เสา	53
5. การสร้างโรงงาน	17	11.1 หาแนวแรก	
6. การประกอบสามเกลอ	20	11.2 การทำฉาก	
7. การจัดเตรียมไม้	22	12. การหาศูนย์เสาเข็ม	54
7.1 การส่งไม้		12.1 ทำแบบหาดำแหน่งเข็ม	
7.2 ลักษณะของไม้ที่มีขาย		13. การให้แนวเพื่อขุดดิน	56
7.3 การรับไม้		13.1 วางกรอบไม้	
7.4 การเลือกสถานที่กองไม้		13.2 การขุดดิน	
7.5 การเรียงไม้		14. การตอกเข็มด้วยแรงคน	59
7.6 การฝั่งไม้และตัดไม้		14.1 การทำนั่งร้านเพื่อขุดหยั่งรองเมื่อตอก	
7.7 การตัดซอยและเตรียมไม้ก่อนเริ่มงาน		14.2 การตอกเข็ม	
7.8 การเลือกไม้เพื่อใช้งาน			

สารบัญ (ต่อ)

15. การทำความสะอาดกันหลุมและเทคอนกรีตหยาบ	62	21.2 การต่อเสาชนิดบั้งใบเฉียง	
15.1 การตัดหัวเข็ม		21.3 การต่อเสาชนิดบั้งใบเฉียงหยัก	
15.2 การขุดดินกันหลุมและล้างหัวเข็ม		21.4 การต่อเสาชนิดบั้งใบเฉียงหยักสอดลิ่ม	
15.3 ใส่อิฐหักหรือทราย		21.5 การต่อเสาชนิดบั้งใบรางล้น	
15.4 การเทคอนกรีตหยาบ		21.6 การต่อเสาชนิดต่อชนประกับเหล็ก	
16. การวางแบบฐานเสาตอม่อ	66	22. การต่อ กาน ดง อะเส และจันทัน	86
17. การเทคอนกรีตเสาตอม่อ	70	22.1 การต่อชนิดบั้งใบ	
17.1 การหล่อส่วนฐานเสาตอม่อ		22.2 การต่อชนิดบั้งใบเฉียง บั้งใบเฉียงหยัก และบั้งใบเฉียงหยักสอดลิ่ม	
17.2 การหล่อส่วนเสาตอม่อ		22.3 การต่อชนิดต่อชน และต่อชนิดทางเหี่ยวคู่	
18. การปรุงไม้คาน ดง และเสา	73	22.4 การต่อชนิดต่อชนประกับไม้	
18.1 การเลือกไม้ทำคาน ดง และเสา		22.5 การต่อชนิดบั้งใบปากคนละครึ่ง	
18.2 การปรับแต่งไม้คาน ดง และเสา		22.6 การต่อชนิดบั้งใบเฉียงหยักคู่	
19. กรรมวิธีติดตั้งเสาและคาน	76	22.7 การต่อชนิดบั้งใบรางล้น และบั้งใบรางล้นสอดลิ่ม	
19.1 การเตรียมหัวเสา ตอม่อ และหัวเสาไม้		23. การติดตั้งอะเส	89
19.2 การเจาะหัวเสาที่ปากหรือคานเพื่อร้อยโบลท์		23.1 หน้าที่ของอะเส	
19.3 ตีไม้คร่าวประกับเพื่อยก		23.2 การบากหัวเสา	
19.4 ตีไม้ขาทราย		23.3 การเตรียมไม้อะเส	
19.5 ยกเสาให้ตั้งตรง		23.4 การยกอะเสติดตั้ง	
19.6 การยึดขาทราย		23.5 การเจาะร้อยโบลท์	
19.7 การร้อยโบลท์		24. การวางข้อ	91
20. กรรมวิธีติดตั้งและการยึด	79	24.1 ข้อแนะนำในการอ่านแบบ	
20.1 การหาระยะการวางดง		24.2 ลักษณะการวางข้อ	
20.2 การวางดง		24.3 การหามุมหลังคาและการบากข้อ	
20.3 การยึดหลังดง		24.4 การยกข้อขึ้นติดตั้ง	
20.4 การปรับหลังดง		25. การติดตั้งใบดั่ง	93
20.5 การยึดดงให้แข็ง		25.1 การหาระยะความสูงของดั่ง	
20.6 การตัดหัวดง		25.2 การทังดั่ง	
21. การต่อเสาไม้	84		
21.1 การต่อเสาชนิดบั้งใบ			

สารบัญ (ต่อ)

26. การติดตั้งออกไก่อ	94	34. การตีฝ้าเพดาน	110
26.1 ความยาวของออกไก่อ		34.1 การแบ่งตำแหน่งชอขกระทง	
26.2 การข่อออกไก่อ		34.2 การตีกระทงต้ง นอน และการตีบรรจุ	
26.3 การขกออกไก่อจ้นวาว		34.3 การปรับระดับทอ้งกระทง	
27. การติดจันท้นเอก	95	35. การปูพื้นไม้	114
28. การวางจันท้นพรวง	96	35.1 การปูพื้นไม้บนพื้นคอนกริต	
28.1 การเตรียมไม้		35.2 การปูพื้นไม้บนตง	
28.2 การแบ่งระยะวาง		35.3 กรรณวิธีปูพื้นบนตงไม้	
28.3 การขกจันท้นพรวงติดต้ง		36. การติดต้งวงกบ	120
29. การติดต้งสะพานรับจันท้นหรือออกไก่อพรวง	97	36.1 การติดต้งวงกบประตุ	
29.1 การติดต้งตุ้กตา		36.2 การติดต้งวงกบหน้าต้ง	
29.2 การขกสะพานรับจันท้นจ้นประกอบ		37. การตีฝ้า	
29.3 การตีข้อค้ด		37.1 การตีฝ้าไม้แผ่น	
30. การติดเช็ดขายและป้นลม	98	37.2 การตีฝ้าไม้้อดและกระเบอ้งกระดษ	
30.1 การวัดระยะเพื่อค้ดจันท้น		38. การสร้างบันไดไม้	128
30.2 การค้ดปลายจันท้น		38.1 ลักษณะของบันได	
30.3 การค้ดไม้เช้งขายและป้นลม		38.2 ชนิดของการสร้างบันได	
31. การติดต้งแป	101	38.3 วิธีกรเจล้ขระขะลูกต้งและลูกนอน	
31.1 การใช้แปต้งและแปนอน		สำหรับบันไดข่วงยาว	
31.2 การปรับหล้งแปและการต่อ		38.4 แนวทงจ้นของบันได	
32. กรรณวิธีมุงกระเบอ้งโยห็นแผ่นลอน	102		
32.1 ส่วนประกอบในการท้าแผ่น			
32.2 การเลอ้อกใช้กระเบอ้งแผ่นลอน			
32.3 ขนาดของกระเบอ้งแผ่นลอน			
32.4 การพิจารณาก่อนเริ่มมุง			
33. กรรณวิธีใช้กระเบอ้งแผ่นเรียบ	109		

สารบัญรูป

รูปที่ 1	แบบทิวทัศน์เรือนไทย	10	รูปที่ 29	แสดงเครื่องผสมแบบ Tilting & Closed Drum	32
รูปที่ 2	แปลนเรือนไทย	10	รูปที่ 30	เครื่องตัดและเครื่องไส	33
รูปที่ 3	แสดงการวางหลักเขต	11	รูปที่ 31	เครื่องเจาะ	33
รูปที่ 4	แสดงการวางหลักเขตกลางป่อ	11	รูปที่ 32	แสดงลักษณะรถขน	34
รูปที่ 5	แสดงการกำหนดแนวรั้ว	11	รูปที่ 33	พลั่วแบบต่าง ๆ	34
รูปที่ 6	แสดงการรักษาหลักเขต	12	รูปที่ 34	แสดงรอกคนเดียว	35
รูปที่ 7	แสดงลักษณะอาณาเขตที่เขียนในใบโฉนด	12	รูปที่ 35	แสดงกบชนิดต่าง ๆ	37
รูปที่ 8	แสดงอุปกรณ์ใส่กักน้ำ	13	รูปที่ 36	การใช้นันทัดเหล็ก	37
รูปที่ 9	แสดงการต่อสายไฟที่เป็นอันตราย	14	รูปที่ 37	การใช้นากเหล็ก	38
รูปที่ 10	แสดงการทำสะพานไม้	15	รูปที่ 38	การใช้นันทัดพับ	38
รูปที่ 11	แสดงการทอดข้ามดินเหลว	15	รูปที่ 39	แสดงการใช้นากชนิดต่าง ๆ	38-39
รูปที่ 12	แปลนโรงงานชั่วคราว	16	รูปที่ 40	แสดงการใช้นากใหญ่ ดึง และระดับน้ำ	40
รูปที่ 13	รูปตัดด้านข้าง	16	รูปที่ 41	แสดงลักษณะของเลื่อย	41
รูปที่ 14	โรงงานชั่วคราวชั้นเดียว	17	รูปที่ 42	แสดงวิธีใช้และแต่งฟันเลื่อย	42
รูปที่ 15	แสดงการสร้างส้วมเป็นเรือนแถว	18	รูปที่ 43	แสดงลักษณะของค้อนช่างไม้และการใช้	43
รูปที่ 16	แสดงโครงไม้โรงงานชั่วคราว	18	รูปที่ 44	แสดงลักษณะสว่านชนิดต่าง ๆ และการใช้สว่านเลื้อย	44
รูปที่ 17	ขยายการประทับเสา	19	รูปที่ 45	แสดงการหาแนวเพื่อวางผัง	47
รูปที่ 18	แสดงการติดวักกับหลัก	19	รูปที่ 46	แสดงระดับดินเดิม	48
รูปที่ 19	แสดงที่พักคนงาน	20	รูปที่ 47	แสดงหลักถ่ายระดับ	48
รูปที่ 20	แสดงแบบการสร้างสามเกลอ	21	รูปที่ 48	แสดงการถ่ายระดับด้วยกล้อง	49
รูปที่ 21	แสดงการเรียงไม้บนหมอนรอง	24	รูปที่ 49	แสดงการพิจารณาความสูงของการตีผัง	49
รูปที่ 22	แสดงการเรียงไม้เพื่อฝังไม้ด้วยกระแสน้ำ	24	รูปที่ 50	แสดงตำแหน่งหลักผัง และการเชื่อมปลายหลักผัง	50
รูปที่ 23	ตัวอย่างการตัดไม้เคร่า	25	รูปที่ 51	แสดงการตอกหลักตอมุม และหลักขอบ	51
รูปที่ 24	แสดงการเลือกไม้และปรุงไม้เพื่อใช้งาน	26	รูปที่ 52	แสดงการตีผังนอน	52
รูปที่ 25	แสดงการเก็บปูนซีเมนต์	27	รูปที่ 53	แสดงการตีฉากและให้ระยะศูนย์กลางเสา	53
รูปที่ 26	แสดงแผงกันวัสดุ	28	รูปที่ 54	แสดงการหาตำแหน่งเข็ม	55
รูปที่ 27	แสดงการเทวัสดุจากรถและการตวง	29			
รูปที่ 28	แสดงลักษณะเครื่องสูบน้ำ	31			

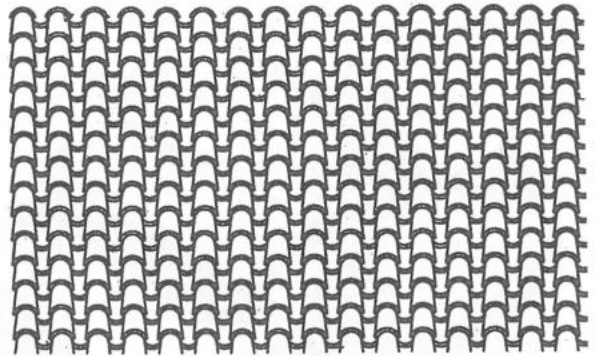
สารบัญ (ต่อ)

รูปที่ 55	แสดงระยะและการกำหนดตำแหน่ง	55	รูปที่ 80	แสดงบางส่วนของรูปตัดโครงหลังคา	94
รูปที่ 56	แสดงการให้แนวและการขุด	57	รูปที่ 81	แสดงแปลนการวางอกไก่และอะเส	94
รูปที่ 57	แสดงการหั้งความลึกด้วยไม้ตรวจระดับ	58	รูปที่ 82	แสดงการวางจันทันเอกและจันทันพราง	95
รูปที่ 58	รูปตัดแสดงรายละเอียดใต้ฐานเสาตอม่อ	59	รูปที่ 83	แสดงแปลนการวางไม้โครงหลังคา	95
รูปที่ 59	แสดงการเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ตอกเข็ม	60	รูปที่ 84	แสดงโครงหลังคาช่วงกว้าง	97
รูปที่ 60	แสดงลักษณะการทำหลักเพื่อตัดหัวเข็มและการเสียบปลาย	61	รูปที่ 85	แสดงการประกอบของตัวไม้ในส่วนสะพานรับจันทัน	98
รูปที่ 61	แสดงลำดับการผสมคอนกรีต	64	รูปที่ 86	แสดงการยึดขอดจั่วและข้อคัต	99
รูปที่ 62	แสดงการตั้งแบบและประกอบเหล็กเสริมฐานเสาตอม่อ	66	รูปที่ 87	แสดงการติดตั้งเชิงชายและไม้ปิดลอน	100
รูปที่ 63	แสดงแปลนและรูปตัดฐานเสาตอม่อ	67	รูปที่ 88	แสดงเครื่องทำกระเบื้องแผ่นลอน	103
รูปที่ 64	แสดงการทำฐานรากแบบต่าง ๆ ชนิดง่าย	69	รูปที่ 89	แสดงการซ้อนชนิดไม้ตัดมุมและตัดมุม	105
รูปที่ 65	แสดงการหล่อเสาตอม่อคอนกรีตเสริมเหล็ก	70	รูปที่ 90	แสดงการเรียงซ้อนทั้งผืนหลังคา	105
รูปที่ 66	แสดงการต่อเสาคอนกรีต-ไม้	73	รูปที่ 91	วิธีมุงโดยใช้ขอยึด	106
รูปที่ 67	แสดงรูปตัดขยายเสา กาน ดง และพื้น	75	รูปที่ 92	วิธีมุงโดยใช้ตะปูเกลียว	106
รูปที่ 68	แสดงกรรมวิธีติดตั้งกาน ดง และเสา	77-78	รูปที่ 93	วิธีมุงโดยใช้สลักเกลียว	106
รูปที่ 69	แปลนแสดงการวางคานและดง	80	รูปที่ 94	กระเบื้องลอนคู่	107
รูปที่ 70	แสดงการบดทอนดง การหนุ่ และใส่ฟุกไม้	81	รูปที่ 95	กระเบื้องลูกฟูกลอนเล็ก	107
รูปที่ 71	แสดงการยึดไขว้ระหว่างดง	83	รูปที่ 96	กระเบื้องลูกฟูกลอนใหญ่	107
รูปที่ 72	แสดงการชิงเชือกตัดหัวดง	84	รูปที่ 97	การตัดมุมกระเบื้องลอนคู่	107
รูปที่ 73	แสดงวิธีการต่อเสาไม้แบบต่าง ๆ	85	รูปที่ 98	การตัดมุมกระเบื้องลูกฟูกลอนใหญ่	108
รูปที่ 74	แสดงการต่อไม้คาน ดง และโครงหลังคา	87	รูปที่ 99	แสดงการใช้กรอบปรับมุมและกรอบมุมกระเบื้องลูกฟูกลอนเล็ก	108-109
รูปที่ 75	แสดงการบดหัวเสาติดอะเส	89	รูปที่ 100	แสดงการตัดแผ่นกระเบื้องแผ่นเรียบ	109
รูปที่ 76	แสดงรูปตัดขยายส่วนการวางโครงหลังคาและแปลนการวางอะเส	90	รูปที่ 101	แสดงการตีเส้นบนแผ่นกระเบื้อง	109
รูปที่ 77	แสดงรูปไอโซเมตริก และรูปตัด	92	รูปที่ 102	แสดงการเจาะรูแผ่นกระเบื้อง	110
รูปที่ 78	แสดงการวางข้อและจันทันในช่วงหัวเสา	92	รูปที่ 103	แสดงการตอกตะปูบนแผ่นกระเบื้อง	110
รูปที่ 79	แสดงการวางข้อและดั่ง	93	รูปที่ 104	แสดงการแบ่งจุดที่จะตอกตะปู	110
			รูปที่ 105	แสดงการตอกตะปูที่ริมแผ่น	110

สารบัญ (ต่อ)

รูปที่ 106	แสดงรูปตัดตอนมุมเสา อธิบายการบรรจุ กระธงฟ้า การตีฟ้า และระยะห่างของ กระธง	111	รูปที่ 125	แสดงรูปเสกักการเข้าเตื่อยและพุกรอง	133
รูปที่ 107	แสดงการตีกระธงฟ้า และตีฟ้า กระเบื้องกระดาดแผ่นเรียบ	112	รูปที่ 126	แสดงการแบ่งระยะและกำหนดจำนวน ลูกตั้งและลูกนอน	134
รูปที่ 108	แสดงการยึดกระธงฟ้ากับจันทัน และการปรับระดับท้องกระธง	112	รูปที่ 127	แสดงแนวทางขึ้นบันไดชนิดต่าง ๆ	135
รูปที่ 109	แสดงการแขวนกระธงฟ้าไว้กับโครงหลังคา	113			
รูปที่ 110	แสดงการปูพื้นไม้แบบต่าง ๆ บนหลังคางไม้	115			
รูปที่ 111	แสดงการอัดพื้นด้วยแม่แรง และการ ตอกตะปู การพื้นเข้าลิ้น	118			
รูปที่ 112	แสดงการอัดพื้นด้วยลิ้มไม้ และใช้ส่วอัดพื้น	119			
รูปที่ 113	แสดงการตีฝ้าตั้งแบบทับเกล็ดและบังใบ	123			
รูปที่ 114	แสดงการตีเคร้านอน	124			
รูปที่ 115	แสดงการประกอบเคร้านอนและเคร่าตั้ง ในส่วนข้างของวงกบ	124			
รูปที่ 116	แสดงชนิดของการตีฝ้านอนทับเกล็ด และการตีบังใบ	125			
รูปที่ 117	แสดงการยึดเคร่ากับอะเสและตีฝ้านอน	125			
รูปที่ 118	แสดงการยึดและการตีตะปูกับไม้เคร่า	126			
รูปที่ 119	แสดงการตั้งเคร่าเพื่อตีฝ้านอน	127			
รูปที่ 120	แสดงความสัมพันธ์ของระยะลูกตั้ง และลูกนอน	128			
รูปที่ 121	แสดงลักษณะจุกบันไดและไม้ประกอบ	129			
รูปที่ 122	แสดงรูปตัดการสร้างบันไดชนิดเสริมพุก	130			
รูปที่ 123	แสดงรูปตัดการสร้างบันไดชนิดประกบพุก	131			
รูปที่ 124	แสดงรูปตัดการสร้างบันไดชนิด เข้าเตื่อยสอดลิ้ม	132			

คำนำ

การก่อสร้างของไทยถูกจัดให้เหมาะกับภูมิประเทศ อุปนิสัย วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม วัสดุที่จะนำมาใช้ ฝีมือความชำนาญและความสามารถของช่างด้วย

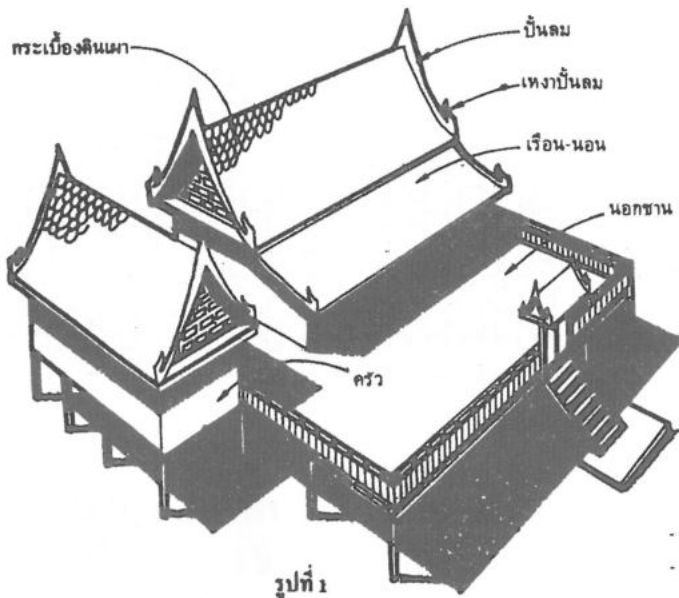
การถ่ายทอดกรรมวิธีของรูปแบบในการก่อสร้างอาคารที่พักนั้นได้อาศัยเค้าโครงจากรูปแบบของวัด โดยลดขนาดให้เล็กลง

ลักษณะพิเศษของคนไทยชอบอยู่เป็นกลุ่มก้อน รวมญาติกันอยู่เป็นกลุ่ม มีการสร้างต่อเติมจากอาคารหลังใหญ่ให้บุตรอยู่ และมีโถงกลางให้นั่งพัก ชุมนุมกันได้ นอกจากนี้ยังใช้โถงเป็นที่รับแขกเลี้ยงน้ำชาด้วย โดยเฉพาะห้องนอนบิดา-มารดามักใช้ห้องเดียวกัน จึงพบว่าห้องพักมักไม่ซับซ้อนครบครันจะห้อง ห้องครัว-น้ำจะแยกจากอาคารใหญ่ ก็เพราะระบบของการครัวไฟ ส่วนห้องน้ำอาจแยกออกไปเลย เพราะนิยมชุด เมื่อเต็มด้วยสิ่งโสโครกก็กลบฝัง แล้วย้ายไปอีก วัสดุเครื่องมือใช้จากแฝก และเพื่อป้องกันน้ำฝนได้ ก็ทำหลังคาให้ชันขึ้น

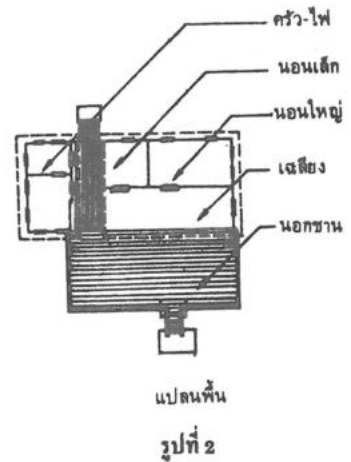
ปัจจุบันการก่อสร้างได้มีการดัดแปลงให้เหมาะกับวัสดุ และมีเครื่องมือเพียงพอที่จะทำให้แปลก ก้าวหน้าขึ้นได้ อีกประการหนึ่งความประหยัดทำให้ต้องลดขนาด และเปลี่ยนแปลงรูปร่างไป

แต่มาตรฐานของช่างยังอยู่ในขีดจำกัด ทักษะของคนไทยเข้าใจกันว่า ถ้าเป็นช่างฝีมือใช้แรงงาน จะได้ค่าแรงต่ำ ฉะนั้นจึงมุ่งที่จะเรียนกันให้สูง จะได้เป็นเจ้านายคน เป็นข้าราชการ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจะพบช่างที่ทำงานอยู่ถูกฝึกฝนมาชนิดไม่ได้ผ่านการเรียนอย่างถูกต้อง ต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี บากบั่น จำ สังกะ

รูปที่ 1

รูปที่ 2

- เป็นแบบได้ทุนสูง จะใช้ชั้นต่างเก็บอุปกรณ์ทำนา ที่หักควาย
- การยึดโยงในส่วนของอาคาร จะใช้ไม้ทั้งต้น

บางทีเห็นพ่อทำ ลูกก็จดจำทำกันต่อมา หรือทำเพราะว่างอยู่ เช่น พ่อหน้าทอนาก็กลับไปทำนา หมอหน้าทอนาก็มาทำงานช่างไม้ ช่างปูน หรือแม้กระทั่งคอยทำเป็นกรรมกรไปพลาง ๆ ก่อน จึงสรุปว่าช่างก่อสร้างที่เรียกว่า Builder ของไทยนั้นขาดการเรียนรู้การสอนกันมาอย่างจริงจัง ที่มีมาขณะนี้ก็คือ ช่างคุมงาน ส่วนมากก็จะมีแต่ผู้ที่ได้ศึกษามาจากโรงเรียนอาชีววะ และก็คุมงานต่อไปหลายปีก็ทำงานไม่ได้ เพราะได้แต่ดูงาน ควบคุมงานเท่านั้น จะมีก็ช่างไม้ ช่างปูนได้มาเป็นช่างคุมงาน พวกนี้รู้อะไรและทำงานเป็น แต่ถ้าแบบยาก ๆ ก็อ่านไม่ออก หลักวิชาการในด้านแรงงานไม่เข้าใจ ทำไปด้วยความชำนาญ บางคนทำเป็นทุกอย่างจะเก่งสักอย่างก็ไม่ได้

เมื่อตกลงปลงใจว่าจะสร้างบ้านสักหลัง ก็หาผู้รับเหมาสร้าง ซึ่งอาจรับงานทั้งหลังตามแบบ หมายถึงทั้งค่าวัสดุและค่าแรงงานหรือจะรับเหมาทั้งโดยเจ้าของจัดซื้อวัสดุให้ทั้งการก่อสร้าง แต่ผู้รับเหมาเพียงแต่จัดแรงงานเท่านั้น การเลือกผู้รับเหมาที่จะหาที่ไว้ใจได้ ประวัติเคยทำงานดี มีฝีมือปรากฏมาก่อน จะพบผู้รับเหมาที่อวดอ้างสรรพคุณของตนเองจนเหลือเชื่อ เจ้าของบ้านก็กลัวช่างประเภทนี้เหมือนกัน สรุปว่าความเชื่อใจเป็นเรื่องสำคัญที่เจ้าของบ้านจะสนใจในการทำงานของช่าง ยิ่งถ้างานไม่มีช่างควบคุมการก่อสร้างด้วยแล้วต้องระวังมาก

ความรู้ของเจ้าของก็เป็นความเอือมระอาของผู้รับเหมาเช่นกัน ถึงแม้จะได้รับความไว้วางใจก็ไม่อยากทำงานด้วยซ้ำไป ด้วยใจจริงแล้วผู้รับเหมาจะพยายามทำงานให้ดีที่สุดอยู่แล้ว ถ้าบประมาณ

ไม่รัดตัวจนเกินไป เว้นแต่ผู้รับเหมาที่เดือดร้อนมาจากงานอื่นแล้ว เอาค่าก่อสร้างจากงานที่รับใหม่ไปหมุนจนไม่สามารถดำเนินงานใหม่ให้ได้ผลดี

หลังจากที่พิจารณาผู้รับเหมาจนเป็นที่พอใจก็ตกลงเซ็นสัญญาทำงานกันขึ้น การนี้จะต้องมีพยานฝ่ายละ 1 คน เช่นในสัญญาด้วย เก็บหลักฐานไว้คนละฉบับ

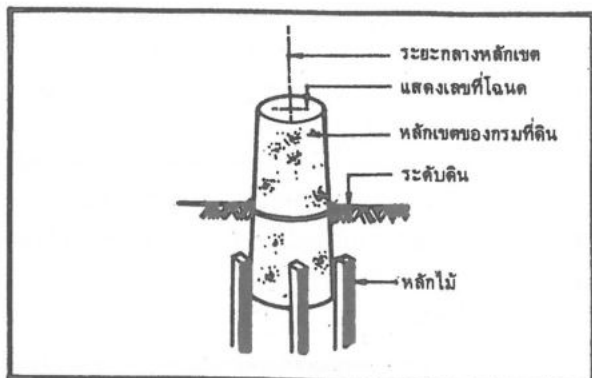
ผู้รับเหมาก็จัดเตรียมคนงาน วัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมต่อไปนี้เป็นคำอธิบายที่สมมติการก่อสร้างอาคารชายโสดขึ้น เพื่อผู้ศึกษาจะได้มีเป้าหมาย ทำให้เกิดความเข้าใจขึ้น วิธีการก่อสร้างจะอธิบายด้วยรูป สเก็ต จึงเป็นการยากที่จะให้ผู้ศึกษาได้ผลเต็มที่ เพราะถึงจะอธิบายอย่างไร ถ้าไม่ลงมือก็จะทำให้เกิดความหนักใจอยู่มากเมื่อไปทำการก่อสร้างจริง

1. การพิจารณาบริเวณ

เมื่อผู้รับเหมาหรือช่างของผู้รับเหมาได้รับแบบก่อสร้างและทราบบริเวณที่จะทำการปลูกสร้างอาคาร ก็จะต้องพิจารณาอ่านแบบให้เข้าใจโดยตลอด และวางแผนงาน ดำเนินงานทันที จะต้องกระทำดังนี้

1.1 หลักเขต

หลักเขตเป็นปัญหาใหญ่ที่หัวหน้าช่างก่อสร้างก่อนทำอย่างอื่น จะต้องถามเจ้าของอาคารถึงหลักเขตที่กรมที่ดินปักไว้แต่เดิม

รูปที่ 3 แสดงการวางหลักเขต

ว่ามีตัวเลขระบุตรงกับเลขในไอน์ดหรือไม่ และต้องระวังตรวจสอบระยะดู อาจมีคนอื่นย้ายหลักเขตก็ได้ เมื่อขนาดไม้ได้ก็ควรแจ้งให้กรมที่ดินมากำหนดหลักเขตใหม่ หรือจะวัดกันเองและตกลงกับเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้ก็ดำเนินการต่อไป

รูปที่ 3. แสดงหลักเขตที่ยังอยู่ในดินแข็งอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของความสูงของหลัก จะปักเป็นศูนย์กลางของเส้นตัดอาณาเขตพอดี อย่าให้เอียง ถ้าเนื้อที่ด้านกว้าง ๆ ถ้าหลักเอียงไปก็จะกินที่ดินกันได้ ทางที่ดีควรใช้ไม้แควตอกรัดไว้รอบ ๆ หลักเขตสัก 4 ท่อนไม่ให้หลักเขตเลื่อนไปได้

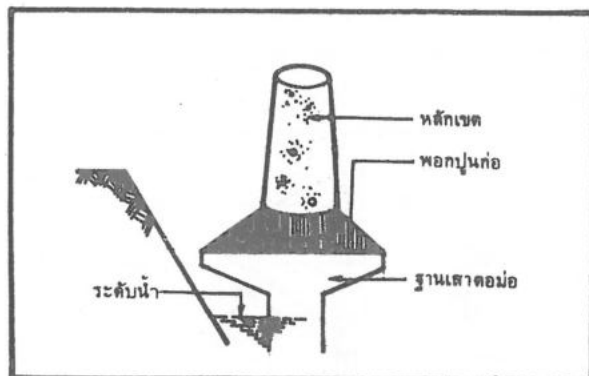
รูปที่ 4. แสดงการวางหลักเขต เมื่อจุดที่จะวางอยู่ในท้องร่องสวน หรือลงในบ่อน้ำดิน ๆ ควรลงทุนซื้อตอม่อขนาดเล็กมาทาบเสาฐานทาบขึ้น และเอาเสาปักลงในลำบะเคงให้แน่น อาจตอกไม้ยันและใช้ลวดผูกเอาไว้เป็นขาทรายทั้งสองด้านที่ห่างจากกัน เอาหลักเขตวางบนฐานแล้วใช้ปูนซีเมนต์กับทรายเป็นปูนก่อ (mortar) ให้ได้ศูนย์กลางของจุดตัดในที่ดิน

ในสายตาช่างก่อสร้าง จะไม่เห็นความสำคัญเท่าไร แต่ในความรู้สึกของเจ้าของอาคารจะไม่ยอมให้ที่ดินของตนเองเสียเปรียบให้เป็นของคนอื่น จึงต้องใช้ความระมัดระวังอย่างละเอียดและต้องแท้ ถ้าพบหลักเขตที่เป็นไม้เสาหรือไม้แควปักอยู่ก็อย่าเพิ่งรีบตัดสินใจลงไปว่าจุดใดจะเป็นจุดถูกต้อง ควรจะได้เชิญเจ้าของบ้านกับเจ้าของที่ดินข้างเคียงมาพบกัน และตกลงกันให้แน่นอน ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ควรแจ้งกรมที่ดินให้มาชี้เขตใหม่

เรื่องหลักเขตนี้จะแสดงเด่นชัด ก็จะเพิ่มความสะดวกในเมื่อหมวดวังวัดของ กทม. จะมาดูที่ก่อนที่จะตรวจแบบก่อสร้าง ถ้าหลักเขตไม่แน่นอนก็จะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการปลูกสร้างได้

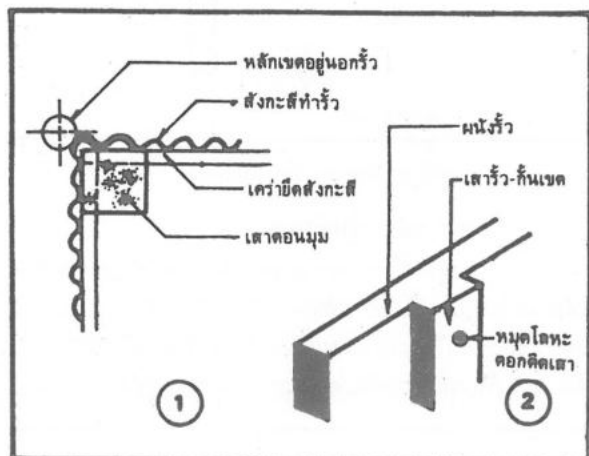
1.2 การกำหนดแนวรั้ว

เพื่อไม่ให้เกิดกรณีพิพาทสำหรับที่ดินข้างเคียง ควรให้

รูปที่ 4 แสดงการวางหลักเขตกลางบ่อ

หลักเขตอยู่ภายนอกรั้ว (ถ้าเป็นรั้วสังกะสี) แต่ถ้าเป็นรั้วก่ออิฐหรือก่อคอนกรีตบล็อกก็ควรให้แนวรั้วด้านติดกับที่ดินข้างเคียงอยู่ศูนย์กลางหลักเขตพอดี ถ้าไม่สามารถฝังหลักเขตได้ก็ให้กรมที่ดินมาเอาหมุดเหล็กมาฝังบนหัวเสาก็ได้ ดูรูปที่ 5 ประกอบ

รูปที่ 5 แสดงการกำหนดแนวรั้ว

1.3 การรักษาลหลักเขต

เจ้าของที่ดินที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในหลักเขต จะต้องตรวจสอบความแน่นอนของหลักเขตมิให้เคลื่อนย้ายไปได้ อันเนื่องมาจากน้ำพัดพาหรือมีการถมดินปิดมิด ถึงแม้จำเป็นต้องถมดินบริเวณใกล้เคียงก็ต้องเว้นหลักเขตเอาไว้ การเคลื่อนย้ายหลักเขตมีความผิดทางกฎหมายที่ดิน จะต้องแจ้งเรื่องที่ดินท้องถิ่นให้เป็นผู้เคลื่อนย้ายและฝังในตำแหน่ง

ฉะนั้น จึงต้องตอกหลักหรือนำคอนกรีตไปเทถึงฐานของหลักเขตเอาไว้ให้แน่น บางทีอาจใช้หลักดีดล้อมกรอบเอาไว้ ถ้า